

september 2020

Implementatieplan VoorZorg in JGZ-organisaties

De kwaliteit van het programma VoorZorg wordt mede bepaald door een adequate implementatie. Een goede implementatie in de organisatie, vooruitlopend op een goede implementatie in het werkveld is daarbij een essentiële voorwaarde. Afspraken rond financiering, beschikbare uren, materialen etc. vooraf voorkomt 'gedoe' achteraf.

Goede deskundigheidsbevordering en begeleiding van de verpleegkundigen, die het programma uitvoeren, maken daar een belangrijk deel van uit in combinatie met getrouwe uitvoering en nauwkeurige registratie.

U heeft als JGZ-organisatie de intentie VoorZorg te gaan uitvoeren. Daarbij zijn een aantal fasen te onderscheiden. Per fase adviseren wij een aantal stappen te ondernemen.

- A. Verkennen:** uzelf of een of meer gemeenten in uw werkgebied geeft aan met VoorZorg te willen werken en heeft gevraagd om de mogelijkheden te verkennen → **zie stappen 1 en 2.**
- B. Starten met VoorZorg:** er is financiering/ toestemming om VoorZorg te gaan uitvoeren. Er moeten diverse zaken worden geregeld → **zie stappen 3, 4, 5.**
- C. VoorZorg uitvoeren:** er zijn (nieuwe) VoorZorg cliënten die begeleid worden door de VoorZorgverpleegkundigen van uw organisatie → **zie stap 6.**
- D. Uitbreiden:** uw organisatie voert al VoorZorg uit, maar uitbreiding is gewenst (vanuit gemeenten of organisatie) → **zie stap 7.**
- E. Voorfinancieren:** u bent bekend met VoorZorg en doet zelf de voorfinanciering om VoorZorgverpleegkundigen op te leiden, zodat VoorZorg bij vraag direct ingezet kan worden, en de opgeleide VoorZorgverpleegkundigen al aan voorlichting en werving kan doen → **zie de stappen 1, 2, 3.**

De implementatiestappen

1. Verkenning

U kunt zich oriënteren op VoorZorg via de website van het NCJ, met ondermeer:

- Algemene informatie over VoorZorg en de kosten: www.voorzorg.info
- De [factsheet](#) VoorZorg.
- De [infographic VoorZorg](#) (incl. inschatting maken van het aantal VoorZorg cliënten per gemeente).
- De voorlichting over VoorZorg door middel van filmpjes ([Uitzending van Brandpunt](#), [Het VoorZorg verhaal](#) en ['Wat is VoorZorg?'](#)).
- Zie ook de Inspiratiekiosk: <https://www.ncj.nl/dossiers/voorzorg/inspiratiekiosk>.

2. Nadere toelichting

U heeft belangstelling om VoorZorg te gaan uitvoeren.

- Neem contact op met het NCJ; via het email adres voorzorg@ncj.nl. De adviseurs van VoorZorg kunnen u verder adviseren.
- Op basis van de deelnemende gemeenten en het aantal geboortes kan een inschatting (<https://voorzorginfographic.ncj.nl/>) worden gemaakt van het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor VoorZorg bij eerste kinderen (0,5-1 %, met een geleidelijke instroom bij grotere bekendheid).
- Het advies is om tijdig met de gemeente(n) of andere potentiële financiers in contact te treden voor draagvlak en mogelijke financiering. Het kan voor sommige organisaties en gemeenten lastig zijn om een traject van 2,5 jaar te financieren, doordat de meeste gemeentelijke organisaties per kalenderjaar werken. Vanuit het NCJ kan vanwege de opgedane ervaringen, hierin geadviseerd worden.
- Kosten per traject zijn ongeveer € 15.568,- (prijsspeil 2021).

september 2020

- Er is een [rekenmodel](#) met een toelichting beschikbaar om te berekenen hoeveel fte VoorZorgverpleegkundige nodig is. In dit model zijn ook de eenmalige kosten voor de implementatie, en de jaarlijkse beheerkosten opgenomen. Het rekenmodel wordt op verzoek toegestuurd. Ook hierin kan het NCJ verdere toelichting geven. Zie ook stap 3.

3. Voornemens VoorZorg te gaan uitvoeren

In het contact tussen de organisatie die voornemens is VoorZorg uit te gaan voeren en NCJ worden onderstaande punten plus eventuele vragen doorgesproken:

- Inhoudelijke kennis van VoorZorg en eventueel al opgedane ervaringen.
- Licentieovereenkomst tussen uw organisatie en het NCJ.
- Gewenste wijze van uitrol: integrale uitrol, dus voor het hele werkgebied, of geleidelijke uitrol, dus voor één of meerdere gemeenten in het werkgebied, of starten met één of enkele wijken, hierbij voor- en nadelen bespreken.
- Gewenste of verwachte wijze van financiering (bevoorschotting voor aantal trajecten, beschikking, facturatie of andere vormen) vanuit de gemeente (n), en de rol die het NCJ hierin kan betekenen.
- Kosten voor de implementatie (te vinden in het [rekenmodel](#)).
- Aanbevolen wordt om een separaat VoorZorgteam te maken en VoorZorg niet onder te brengen in een regulier JGZ team of een ander bestaand team, gezien de aard van de problematiek en de specifieke werkwijze.

4. Starten met VoorZorg

- Afspraken met gemeente(n) over financiering en verantwoording zijn gemaakt.
- Aangaan van een licentieovereenkomst tussen NCJ en uitvoerende organisatie. Een dergelijke licentieovereenkomst is vereist om VoorZorg te mogen uitvoeren, en dient garant te staan voor het handhaven van de programma integriteit.
- Na het aangaan van de licentieovereenkomst krijgt de deelnemende organisatie toegang tot het besloten ledensite, en kunnen de hyperlinks geopend worden. Indien er voor die tijd vragen zijn om bepaalde stukken of notities kunnen deze opgevraagd worden bij voorzorg@ncj.nl.
- Werving VoorZorgverpleegkundigen:
  - Er is een [functieprofiel VoorZorgverpleegkundige](#) beschikbaar die de wervingsprocedure ondersteunt; NCJ-adviseur VoorZorg is aanspreekpunt bij vragen.
  - TIP: vraag een ervaren VoorZorg coördinator of Voorzorg verpleegkundige van een VoorZorg organisatie om deel te nemen aan de sollicitatiegesprekken.
  - Indien een deelfunctie vanuit de organisatie of het groeimodel gewenst is, is het advies de functie VoorZorgverpleegkundige te combineren met de functie jeugdverpleegkundige. Het is daarbij van belang, dat de VoorZorgverpleegkundige niet ook de jeugdverpleegkundige van hetzelfde gezin is.
- VoorZorgteam vormen:
  - VoorZorgverpleegkundigen moeten de opleiding volgen:
    - De [basisscholing VoorZorg](#) bestaat uit de volgende delen; basistraining VoorZorg, zwangerschaps-, baby- en peutertraining.
    - De komende data staan op de website van VoorZorg
    - Communicatie met NCJ (voorzorg@ncj.nl) over de data en reserveren plek voor de opleiding.
  - Een coördinerende functie voor het VoorZorgteam aanstellen: dit kan bijvoorbeeld vanuit een lid van het VoorZorgteam, of vanuit de functie manager of projectleider worden ingevuld. De coördinator heeft kennis van (de werkwijze

september 2020

- van) VoorZorg en affiniteit heeft met de doelgroep.
- o Training VHT VoorZorg afstemmen met AIT, Marij Eliëns (marijeliens@ait-spin.com). Deze training is een onderdeel van de basisopleiding van VoorZorg, en wordt georganiseerd door AIT en start bij voorkeur tegelijk met de zwangerschapstraining.
- o Opstarten van [supervisie, intervisie en werkbegeleiding](#) in de organisatie. Daarbij moet besloten worden of supervisie al dan niet extern wordt ingehuurd. Het NCJ kan hierin adviseren.
- VoorZorg registratiesysteem (VRS)
  - o Aanstellen lokale applicatiebeheerder voor het VRS (tijdsbesteding ongeveer 2-3 uur per maand).
  - o Het NCJ zorgt dat een omgeving voor uw organisatie wordt klaargezet in het VRS.
  - o Het NCJ faciliteert instructie van het VRS, in eerste instantie voor de beheerder, die dit vervolgens weer kan toelichten aan (nieuwe) VoorZorgverpleegkundigen.
  - o Op de VoorZorg Ledensite is de notitie [VoorZorg: Dossier, Monitoring en Registratie](#) te vinden.
- Benodigde materialen
  - o Benodigde apparatuur voor VHT.
  - o Laptop of tablet.
  - o Mobiele telefoon.
  - o Materialen voor de uitvoering (foldermateriaal, huisbezoekmappen etc.) bestellen bij [Buro Extern](#). Als je een gebruikersnaam aanmaakt wordt deze door hen gecontroleerd. Zij doen dit momenteel op basis van eerdere bestellingen: als deze bekend is geven zij toegang. Registreer je voor het eerst, dan neemt Buro Extern contact met je op. Zie voor de benodigde materialen en wachtwoord: [bestellen materialen](#).
- Regelzaken gedurende de implementatie van VoorZorg
  - o Een implementatieplan voor VoorZorg opstellen.
  - o Een inwerkprogramma VoorZorgverpleegkundigen opstellen.
  - o Informatie over VoorZorg en aanmeldingsprocedure op uw website opnemen.
  - o Bereikbaarheid voor verwijzers en samenwerkingspartners op uw eigen website.
  - o Bereikbaarheid voor VoorZorg cliënten regelen, inclusief onderling vervang bij langer durende afwezigheid (een groeps mailaccount is het meest handig).
  - o De regulier JGZ informeren over de procedure Samenwerking JGZ en VoorZorg.
  - o Met de gemeenten afspraken maken over de communicatie met het wijkteam ([zie procedure GGD HN als voorbeeld](#))
  - o Zorgen voor extra begeleiding van nieuwe VoorZorgverpleegkundigen bij de eerste cliënten (door ervaren VoorZorgverpleegkundige, coördinator of supervisor).

5. Lokale en/of regionale uitrol

Te ondernemen stappen:

- VoorZorgverpleegkundige(n) neemt contact op met potentiële verwijzers, te starten met de verloskundigen in het werkgebied. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van voorlichtingsmaterialen op de VoorZorg website van het NCJ (www.voorzorg.info).
  - o Verwijzers worden geïnformeerd over het programma VoorZorg.
  - o Het begrip zeer kwetsbare gezinnen wordt toegelicht.
  - o Verwijscriteria besproken en de relatieve contra-indicaties.
  - o Afspraken over aanmeldingsproces worden besproken.
  - o Routing van de VoorZorgverpleegkundigen in het intake- en kennismakingsproces wordt doorgenomen.

september 2020

- Routing van terugkoppeling wordt kortgesloten.
- Bereikbaarheid van het lokale VoorZorgteam en de 'eigen' VoorZorgverpleegkundige wordt gedeeld.
- De PR en communicatie zal in de startfase veel tijd in beslag nemen, er moet geïnvesteerd worden in de kennismaking, bekendheid met het programma en de samenwerkingsrelatie; met de subsidiegever moeten hier afspraken over gemaakt worden.
- Op de VoorZorg Ledensite zijn verschillende documenten te vinden die hierbij ondersteunen.
- Sinds de transitie in de zorg voor jeugd naar de gemeenten heeft plaatsgevonden, hebben veel gemeenten (een vorm van) een wijkteam geformeerd. Deze spelen een belangrijke rol in de toeleiding, en soms ook bij de gemeentelijke accordering van VoorZorg trajecten. Afhankelijk van de lokale vorm neemt de VoorZorgverpleegkundige in het laatste geval al voor de start met cliënten contact op met de wijkteams. Hierbij wordt het proces van VoorZorg toegelicht en afspraken gemaakt hoe te handelen en samen te werken.
- Naast de potentiële verwijzers, worden collega's van de jeugdgezondheidszorg en andere samenwerkingspartners geïnformeerd, zodat ook zij inzicht krijgen in het proces van de begeleiding van deze doelgroep en de rol van de VoorZorgverpleegkundige hierin.
- De jeugdverpleegkundigen in het potentiële VoorZorg gebied worden geïnformeerd over de landelijke samenwerkingsafspraken VoorZorg en JGZ.
- Informeer het NCJ over het lokale aanmeldadres (via voorzorg@ncj.nl). Dan publiceert het NCJ dat op de NCJ/VoorZorg website.
- Het is wenselijk deze stappen te ondernemen nadat de basis- en zwangerschapstraining is afgerond, zodat de VoorZorgverpleegkundige voldoende kennis heeft. Indien dit niet mogelijk is, is het wel zaak dat degene die contact heeft met het netwerk voldoende informatie en inzicht heeft in VoorZorg.

6. VoorZorg uitvoeren

- Zodra de VoorZorgverpleegkundige de eerste aanmelding binnen heeft gaat zij, bij voorkeur onder begeleiding van een ervaren VoorZorgverpleegkundige, van start met de cliënt en VoorZorg.
  - Voorwaarde is dat de VoorZorgverpleegkundige of gecertificeerd is (d.w.z. de opleiding tot VoorZorgverpleegkundige heeft afgerond) of in opleiding is en minimaal de zwangerschapstraining heeft afgerond (en in dat geval de babytraining en de peutertraining nog gaat volgen).
- Deskundigencommissie VoorZorg:
  - Bij twijfel of een cliënt in aanmerking komt voor VoorZorg, of bij inhoudelijke vragen gedurende een traject, kan VoorZorg Consult (een deskundigen commissie) zie [procedure VoorZorgconsult](#), worden ingeschakeld via voorzorgconsult@ncj.nl.
- Op basis van de eigen ervaringen en ontwikkelingen van de VoorZorgverpleegkundige kan de ondersteuning worden verminderd en de onderlinge intervisie versterkt.
- Indien gestart wordt met 1 of 2 VoorZorgverpleegkundigen, is het raadzaam voor intervisie en ondersteuning aan te sluiten bij een VoorZorgteam in de omgeving.
- De coördinator VoorZorg beoordeelt de voortgang en kwaliteit van zorgverlening.
- VoorZorgverpleegkundigen moeten zich na 5 jaar herregistreren. De herregistratie eisen staan op de VoorZorg Ledensite, op de pagina [deskundigheidsbevordering](#).
- Twee keer per jaar is er een VoorZorg managers en VoorZorg coördinatoren overleg. Alle managers en/of VoorZorg coördinatoren (JGZ-organisatie kiest zelf wie naar het overleg gaat) van uitvoerende VoorZorg organisaties worden daarvoor uitgenodigd.
- Minimaal 1x per jaar worden monitorgegevens uit het VRS op verzoek aangeleverd bij het NCJ.
- Het NCJ stuurt jaarlijks een factuur voor de beheerkosten van VoorZorg. Het bedrag

september 2020

wordt berekend op basis van bestaande en nieuwe VoorZorg cliënten op de peildatum 31 december.

7. Overige aandachtspunten

- Twee keer per jaar is er een VoorZorg managers en VoorZorg coördinatoren overleg. Alle managers en/of VoorZorg coördinatoren (JGZ-organisatie kiest zelf wie naar het overleg gaat) van uitvoerende VoorZorg organisaties worden daarvoor uitgenodigd.
- Minimaal 1x per jaar worden monitorgegevens (geanonimiseerd) uit het VRS door het NCJ uitgedraaid en naar de managers toegestuurd.
  - Dit biedt de mogelijkheid om de eigen resultaten te vergelijken met landelijke cijfers.
- Het NCJ stuurt jaarlijks een factuur voor de beheerkosten van VoorZorg. Het bedrag wordt berekend op basis van bestaande en nieuwe VoorZorg cliënten op de peildatum 31 december.
- Letten op de formatie bij uitbreiding van het aantal cliënten (het rekenmodel kan hiervoor gebruikt worden)
- Indien extra VoorZorgverpleegkundigen nodig zijn, zodra dit bekend is opleidingsplaatsen reserveren bij het NCJ.

Landelijke implementatie

Het NCJ coördineert de landelijke implementatie. Relevante (landelijke) organisaties worden geïnformeerd over VoorZorg, de werkwijze en de resultaten. Dit gebeurt op verschillende manieren; in gesprekken, met het geven van presentaties op relevante congressen en bijeenkomsten, nieuwsbrieven etc. Hiertoe zijn allerlei ondersteunende producten ontwikkeld, zoals de factsheet, een PowerPoint presentatie; filmmateriaal, een televisieopname. In 2019 wordt dit mogelijk versterkt door het actie programma Kansrijke Start van het ministerie van VWS.